

MARMARA ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ MEZUNLARININ İŞ BULMA DURUMLARI VE FAKÜLTE MEZUN İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Marmara Üniversitesi İstatistik ve Ekonometri
Araştırma ve Uygulama Merkezi

Değerlendirme Komitesi

- Prof.Dr. Şemsettin BAĞIRKAN
- Doç.Dr. Selahattin GÜRİŞ
- Yrd.Doç.Dr. Şevki KAYLAV

I. GİRİŞ

Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığının 2 / 6 / 1989 tarih ve 1989 - 630 / 4100 sayılı yazıları ile yol-
ladığı anket formlarının İstatistik ve Ekonometri Araştırma ve Uygula-
ma Merkezi tarafından analizi yapılmıştır.

Analiz sonuçları aşağıda çıkartılmıştır. Cevaplanan anket form-
larının toplam sayısı 265 olup sonuçlar aşağıda verilmiştir.

II - ANKET FORMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma sonucunda mezuniyet sonrası iş bulmada en önemli
etken, tanıdık-çevre ilişkisi olarak ortaya çıkmaktadır. (%18).

Ayrıca, mezuniyet öncesi çalışan öğrenciler için iş bulma pek sorun
olmamış, eski işlerinde devam etmişlerdir. (%18). Fakat, bunların bir
kısmı kendi branşlarında iş arama çabası içindedirler. Çünkü, mezuniyet
öncesi girilen işlerin kendi branşları olmayıp genellikle muhasebe
olduğu görülmektedir. Mezuniyet sonrası ise hangi bölüm mezunu
olduğuna bakılmaksızın aynı işte devam etmek zorunluğu doğmuştur.
Bu durum öğrencilerde iş tatminsizliği yaratmıştır. Diğer taraftan,
sınavla işe giren öğrencilerin, cevap verenler içindeki yüzdesi (%09) dur.
Gazete ile işe giren öğrenci yüzdesi ise daha düşük ve (%04) dür.

Ankete gelen cevaplardan gazete ilanları ile işe girme oranının düşük olmasının temel nedeni bir veya birden fazla yabancı dilin bilinmesi koşullarının istenmesidir. Bu koşul ise ilandaki işe başvuru oranının düşük olmasına neden olmaktadır.

Ayrıca, sınavla iş bulan öğrenci oranının en düşük olmasının diğer bir nedeni ise genellikle bilim sınavlarında başarılı, fakat sözlü sınavlarda başarısız olunmasıdır. Sözlü sınavlardaki bu başarısızlık, yine tanıdık faktörünün öneminden kaynaklanmaktadır. Çünkü bilim sınavlarında başarısız olan öğrenci sayısı çok düşüktür.

İş ararken yabancı dilin önemini görüp, dil öğrenen öğrenci oranı (0.068) dir. Dil öğrenimi sonrası, iş bulmanın kolaylaştığı öğrenciler tarafından kavranmıştır. Bu durumda, mezun olunan fakültenin ismi ön plana çıkmıştır. Çünkü: Boğaziçi Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi gibi adeta loca oluşturmuş ve birbirlerine sıkıca sarılmış bir kesim ile karşı karşıya kalınmıştır. İngilizce Bölümü mezunlarının iş bulma kolaylıkları açık olarak gözlenmiştir.

Master sonrası iş bulmanın daha kolaylaşması ve / veya akademik kariyer düşüncesi ile master yapan öğrenci yüzdesi % 10 dur.

Anket formlarına gelen cevaplardan, mezun olduğu bölüm/branş ile çalışılan işin konusu kesin olarak çıkarılamamıştır. Çünkü; bir çok mezun, çalıştığı iş kolundan bahsetmemiştir. Fakat çalıştığı dalı yazan mezunların büyük bir çoğunluğunun kendi branşı dışında başka bir dalda çalıştığı ortaya çıkmaktadır. En yaygın çalışılan dal ise "Muhasebe"dir. İşletme-Ekonomi-Kamu Yönetimi Bölümü mezunlarının çoğu muhasebe elemanı olarak piyasada çalışmaktadırlar. Ayrıca, bankacı olan mezun sayısında oldukça çok olduğu tahmin edilmektedir. İş bulmada en önemli etken nedir? sorusuna gelen cevaplar içinde tanıdık çevre ilişkisinin önemi çok büyük bir oran olarak görülmüştür. (%61) İkinci sırada bir veya bir kaç dil (%47), üçüncü sırada ise teknik ve teorik bilgi (%35) yer almıştır. Bilginin, üçüncü sıraya düşmesi günümüz için çok şaşırtıcı olmamakla birlikte, çok üzücü bir sonuçtur. Tecrübe ve kişisel karakteristikler ise Okul ismi, Bilgisayar bilgisi bunları takip etmektedir.

Mezun olunan Okul ile mezuniyet sonrası ilişkinin devamına ankete cevap veren 265 öğrenciden 2 tanesi hariç, 263 tanesinin önem verdiği görülmektedir

Bu anket mezun öğrencilerimizi çok mutlu etmiş, unutulmadıkları, yalnız başlarına kalmadıkları duygusunu yaratmıştır. Tümü de ilişkinin gerekli olduğu üzerinde önemle durmuşlardır. Ayrıca Marmara Üniversiteli olmaktan gurur duyduklarını, bu nedenle ilişkinin sık sürmesi gerektiğini söylemişlerdir. Bu ilişkinin Dekan başkanlığında bir

mezunlar derneğince yürütülmesi gerektiğini düşünenlerin yüzdesi (%46) dır. Bu oran, aslında daha yüksektir fakat cevapları birer alt başlık altında toplanınca, isteğini değişik şekilde belirtenler, bu gruba alınmamış, bu nedenle (%46) gibi bir oran elde edilmiştir. Eski mezunlarla işbirliği yapmanın gerektiğini düşünenlerin yüzdesini de (%24) eklersek, yukarıda verilen oran yüzde (%70)'e çıkmaktadır.

Bazı mezunlar, varolan mezunlar derneğini yetersiz bulmakla, birçoğunun ise bu dernekten haberi bile bulunmamaktadır. Bilgisi olanlar, eğer yeni bir dernek kurulmayacaksa, eski derneğin yeniden organize olması gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Ayrıca, İngilizce İşletme Bölümü mezunları, kendileri, ayrı bir Mezunlar Derneği kurma çalışması içinde olduklarını belirtmektedirler.

Bir mezunlar derneğinin kurulması gerektiği savunulurken, bu dernekten en çok iş bulma konusunda yardım beklemektedirler.

Ayrıca okul, bünyesinde bir "danışma bürosunun" (çeşitli konularda bilgi verecek) ve "iş bulma bürosunun" kurulmasını istemektedirler.

Fakülte ile eski mezun ilişkisinin devam ettirilmesi, yine iş bulma konusunda önem kazanmaktadır. Eski mezunlarla yeni mezunların ve hatta yeni mezun olacakların tanıştırılması, sık sık bir araya getirilmeleri, mezuniyet öncesi, son sınıf öğrencilerine, bu mezunlar yanında staj imkanını sağlanması bir iş bulma bürosu aracılığı ile eski mezun ile yeni mezunun iş taleplerinin bir araya getirilmesi, başarılı öğrencilere iş bulma konusunda, büroya ve fakülteye gelen iş tekliflerinde öncelik verilmesi istekler arasında sık sık görülmüştür.

Eski mezunlarla ilişkinin Sosyal ve Bilimsel alanda kurulması istenmektedir. Bu arada bir lokalin gerekliliği vurgulanmıştır. Toplantılar, konferanslar, paneller, spor günleri, söyleşi günleri herkesin katılabilmesi için çok pahalı olmayan geceler düzenlenmesi ile ilişkinin kurulması ve sürdürülebileceği belirtilmiştir.

Bu arada geleneksel gün ve geceler tertiplenmesi önerilmiştir. Bunların, önceden ve gazete ilanı yolu ile duyurulması istenmektedir. 5-10 yıllık mezunları bir araya getirmek için bu yılları dolduranlara rozet, şilt verilmesi, ayrıca dönem dönem mezunların bir araya toplanmasını önerilmektedir.

Yabancı dil ve bilgisayar derslerine okul sıralarında daha çok ve gereken önemin verilmesi, hatta 2. dilin ciddi olarak öğretilmesi gerektiği vurgulanmıştır. mezun olan öğrencilere Okulun kurs açması veya var olan kurslarda öncelik ve hatta indirim yapılması istekler arasındadır. Mezuniyet sonrası bilimsel nitelikte bir okul dergisinin (veya bülten) ve güncel konularda bilgi vermesi mezunlardan haberler veren derginin

çıkarması, kendilerine, gönderilmesi de sık sık tekrarlanan öneriler arasındadır. Bu yolla bir bilgi akışı sağlanması istenmektedir.

Mezuniyet sonrası karşılaştıkları bilimsel ve güncel konularda kendilerine kurslar açılması, seminerler düzenlenmesi istenmektedir. Ayrıca, okuldaki Öğretim Üyeleri ile bağlarını koparmamak, ilişkiyi devam ettirmek, belli sorunlar karşısında kendilerine başvurulmasını sağlayacak şekilde belli saatler düzenlenip, telefon numaralarını da kapsayacak bir bilgi formunun düzenlenmesi gerekliliğinden bahsedilmektedir.

Tüm mezunların bilgisayar veya kartoteks oluşturarak izlenmesi, önemli şeylerin kendilerine haber verilmesi de istekler arasında görülmektedir. Hatta mezunların iş kollarına göre katologlanmasını istemektedirler. Okul bünyesinde bir danışma bürosunun kurulması isteği oldukça çok tekrarlanmıştır. Bu büronun, çeşitli konularda (Yurtdışı master burs programları, ücretleri, okul içi master v.b. programlarından mezun olunca hangi iş alanlarının var olduğu v.b.) bilgi verecek şekilde organize edilmesi istenmektedir.

Fakülte-sanayi işbirliğinin sağlanması dilekleri arasındadır. Fakültenin, kuruluş ve şirketlerle ilişki kurmasının, mezunlarına staj ve iş bulma açılarından olanak sağlayabileceği tekrarlanmıştır. Ancak, bu şekilde Fakültenin benzeri Fakülteler karşısında gücünü kanıtlaması mümkün olabileceği düşüncesinde olduklarını belirtmektedirler. Marmara Üniversitesi mezunlarının birbiriyle sıkı bir işbirliği içinde olmadıklarını da düşünmektedirler. Bunun öğrenim süresince aşılabilmesinin bilincindedirler. Eski mezunlar, öğretim programının yeni gelişmelere ve piyasa isteklerine göre yönlendirmede yardımcı olabileceklerini belirtmektedirler.

Bu genel değerlendirmeden sonra Kamu Yönetimi Bölümü öğrencilerinin önemli sorununa değinmek gerekmektedir. Çünkü İstanbul Üniversitesi SBF'den önce eğitime başlamış olduğu halde; diğer Fakültelere sağlanmış olan hakların hâlâ elde edilmemiş olması onları üzmemekte ve yeterli çabanın gösterilmediği hususunu düşünmelerine yol açmaktadır. Bu haklar için fakültenin çaba göstermesini istemektedirler. Ayrıca, onların en büyük ikinci bir sorununda bilgide bir eksikleri olmadığını düşünmelerine rağmen, A.Ü.SBF'nin var olan hakimiyeti nedeni ile sınavlardaki başarısızlıklarıdır. Bu nedenle, kendi dalında çalışmaya imkanı bulamayan bu bölüm öğrencileri bölümün ne tür bir öğrenci yetiştirmek için açıldığını öğrenmek istemektedirler.

III SONUÇ

Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunları mezuniyet sonrası ve özellikle iş arama safhasında B.Ü., ODTÜ mezunlarının birbirleriyle aşırı derecede birlik olmaları karşısında kendilerini oldukça yalnız hissetmişler ve bu anket formu ile hatırlanmak bile kendilerini çok memnun etmiştir. Bu nedenle hemen hemen mezun tüm öğrenciler Dekanlığa teşekkür etmektedir.

Geçmiş çok eski ve hala önemli bir etkisi olan Akademinin, artık bir lobi oluşturması gerektiğini, neden bir etkili lobinin oluşturulamadığını anlayamamaktadırlar. Büyük bir camiaya bağlı olmanın önemini ve geçerliliğini vurgulamaktadırlar. Bunu sağlayacak şeyinde aktif bir dernek olduğunda, kendilerine bu konuda görev verilirse seve seve yerine getireceklerini söylemektedirler.